

Ruimte om te verschillen

Bijbelse achtergrond

Het verhaal van de toren van Babel in het elfde hoofdstuk van het boek Genesis is de laatste Bijbelpassage die over de mensheid als geheel gaat. Het sluit de scheppingsverhalen af. Je kan het belang ervan dus moeilijk overschatten. Het zet uiteen wat er met de gehele aarde gebeurde, hoe God de taal verwarde en de mensen verspreidde.

Die mensen zijn iets van plan. Zij vestigen zich in een vlakte en beginnen te bouwen. In detail vernemen we over een stad zo groot en hoog dat de toren tot de hemel reikt. De mensen willen immers beroemd worden en vermijden dat ze over de aarde verspreid raken. Dan wordt de schijnwerper op God gericht. Hij daalt af, bekijkt wat er aan de hand is en begrijpt wat hij ziet. Hij legt meteen een verband tussen de bouwwoede en het feit dat de mensen één taal spreken en één volk willen zijn. Hij ziet de toekomst somber in. Als de mensen blijven bouwen, houdt niets of niemand hen nog tegen om hun plan te verwezenlijken.

God verwoordt nu zijn eigen plan, een omkering van dat van de mensen. In plaats van naar eenheid, streeft hij naar een zo groot mogelijk verschil. Hij verwart de taal van de mensen en verspreidt hen over de aarde.

Daarmee veegt hij het ultieme doel van de bouwwerkzaamheden van tafel. Daarom heet de stad voortaan Babel - een woordspeling op de Hebreeuwse stam 'Balal', dat verwarren betekent - en leven de mensen voortaan in verwarring en verschil.

Het Pinkstergebeuren is het vervolg op en de spiegel van het verhaal van de toren van Babel. Nog altijd is diversiteit eigen aan de mens: de leerlingen spreken alle talen. Pinksteren focust echter op verschil als een positief iets, als een nieuwe adem, als een kans, als een hevige wind die opsteekt.

Het leert ons dat mensen niet een enkele taal moeten spreken, want dat ze elkaar in de veelheid van talen opnieuw verstaan.

De inhoud van de communicatie, de inspirerende boodschap van Jezus' Geest, brengt iets unieks tot stand. Mensen verbinden zich met elkaar en vormen gemeenschap. Voor Pinkstermensen,

geïnspireerde christenen, is verschil geen last, maar een bron van hoop en toekomst. Groei en vooruitgang zijn onmogelijk als iedereen hetzelfde is. Juist het verschil maakt evolutie mogelijk.

Ruimte om te (mogen) verschillen

Verskil brengt ons in aanraking met de vreemdheid en ongewoonheid van een ander mens, die onze taal niet spreekt en onze waarden en cultuur niet deelt. Ruimte voor verschil vraagt meer dan dat verschil passief dulden. We moeten in dialoog gaan over verschil zonder het te verdoezelen. Dat kan confronterend en hard zijn. De Bijbel zegt dat God verschillen niet opheft, maar laat bestaan en juist daardoor nieuwe ruimten creëert.

Mensen breken uit de eigen ruimte als iemand anders hen de rijkdom van het andere leert kennen. Verschillen zijn dan geen beperking of bedreiging, maar confronteren en verrijken ons en de anderen. We benaderen verschillende christenen, moslims, joden, andersgelovigen en niet-gelovigen warm en gastvrij. We verenigen jonge mensen uit diverse milieus, met andere culturele en sociale achtergronden. We scheppen ruimte voor jongeren die elders niet aan het woord komen. Jonge mensen leren in de ruimte van het verschil de eigen identiteit te verbreden en te verrijken.

De ruimte om te mogen verschillen staat of valt met empathie, het vermogen om in de huid van de ander te kruipen en zich zijn wereld te verbeelden. Daarvoor heb je zelfkennis en zelfgevoel nodig. Een jongere moet voldoende voeling hebben met zichzelf en de wereld en traditie waarin het geboren werd. Pas dan kan het zich ook andere werelden verbeelden. Jongeren kijken dan anders naar de dingen en begrijpen de wereld beter.

Diversiteit laat jongeren inzien dat zij niet het centrum zijn van het bestaan.

We bieden hen een plek die hen uitnodigt om de eigen positie in vraag te stellen en ontvankelijk te worden voor wat het ego overstijgt.

Maatschappelijke betekenis

Onze maatschappij heeft het bijzonder moeilijk om ruimte te scheppen voor verschil.

De samenleving is volkomen gepolariseerd. Wit staat tegen zwart, woke tegen niet-woke, gelovig tegen ongelovig, West tegen Oost, Noord tegen Zuid. Ieder bevestigt het eigen grote gelijk en negeert de ruimte en de rijke dialoog die verschil kan doen ontstaan.

In feite doen wij hetzelfde als de torenbouwers van Babel.

Voor hen geldt maar één waarheid en werkelijkheid. Wat anders is, wordt als bedreigend ervaren, genegeerd of vermoord. Enkel een maatschappij met het lef om zichzelf vanuit diverse gezichtspunten te bekijken, is levensvatbaar, meent de Amerikaanse filosofe Martha Nussbaum. Maatschappelijke vernieuwing en dialoog ontstaan in de ruimte voor verschil.

Een herinnering voor ons

Uit paus Franciscus' homilie in de sloteucharistie van de Wereldjongerendagen in Lissabon:

„Maar ik wil je vertellen dat we niet lichtgevend worden als we onszelf in de schijnwerpers zetten, nee, het verblindt. We worden niet lichtgevend. We worden niet lichtgevend als we een perfect, goed geordend, goed afgewerkt beeld laten zien, nee; ook niet als we ons sterk en succesvol voelen, sterk en succesvol, maar niet lichtgevend.

We worden lichtgevend, we stralen als we, door Jezus aan te nemen, leren liefhebben zoals Hij. Liefhebben zoals Jezus, dat maakt ons lichtgevend, dat brengt ons ertoe om werken van liefde te doen.

Vergis je niet, mijn vriend, je zult stralend worden op de dag dat je liefdevolle werken doet. Maar als je, in plaats van werken van liefde voor anderen te doen, naar jezelf kijkt als een egoïstisch persoon, dan gaat het licht uit.”

Verwerkingsvragen

1. Herken je onderstaande stellingen in je dagelijks leven? Geef een voorbeeld.
 - Verschil is geen last, maar een bron van hoop en toekomst.
 - Groei en vooruitgang zijn onmogelijk als iedereen hetzelfde is.
 - Juist het verschil maakt evolutie mogelijk.
 - Verschillen zijn geen beperking of bedreiging, maar conronteren en verrijken ons en anderen.
2. Wat kan jij doen om het verschil te maken voor de ander?
3. Wat onderscheidt jou van anderen in deze groep / in je klas?
4. Op welk verschil als christen ben je trots? Welke kracht zie je hierin?